Sztómakezelési kisokos

AZÉRT HOGY MÁSOK ÉLHESSENEK Lifeguard

A sztóma és típusai

A sztóma görög szó, jelentése szájadék, nyílás. A bélszakasz kivezetésétől függően a sztóma típusa lehet:

- kolosztóma (vastagbél kivezetés) vagy
- ileosztóma (vékonybél kivezetés).

Az urosztóma, a vizelet kivezetését jelenti. Bélkivezetés lehet átmeneti vagy végleges. Átmenti sztómaképzés esetén néhány hónap múlva, műtétileg bezárják a nyílást.

A sztóma külseje

A sztóma színe a száj nyálkahártyájának piros színéhez hasonlít. Alakja rendszerint kerek, de előfordulhat hogy ovális. Műtét után a nyílás duzzadt, de mérete fokozatosan csökken a gyógyulási folyamat következtében. Átlagos méretét körülbelül három hónap után éri el.
Nem fáj! A bélnyálkahártyában nincsenek érző idegek, ezért nem fájdalmas, ha a sztómához hozzáérnek.

fegoard

Vastagbél kivezetés

Gyakoribb okai lehetnek:

- a daganatos végbél és vastagbél megbetegedések,
- gyulladásos bélbetegségek,
- baleseti sérülések,
- születési rendellenességek,
- besugárzási hatások és a krónikus súlyos székrekedés
- illetve a széklet inkontinencia.
- Ha a vastagbél valamely szakaszán kóros elváltozás jelenik meg, orvosi beavatkozás szükséges. A beteg részt műtéti úton eltávolítják és számos esetben szükséges a végbél és ezzel együtt a záróizom eltávolítása is. A bél egészséges részét ilyenkor a hasfalon készített nyíláson kivezetik, a belet néhány öltéssel rögzítik a bőrhöz.

Műtét után

Sztómaműtét után a széklet nem a végbélen át távozik, hanem a hasfalon mesterségesen létrehozott nyíláson keresztül és egy hasfalra rögzített zacskó fogja fel a székletet. A széklet a kolosztómából kezdetben híg és rendszertelenül ürül, de idővel visszatérhet a megszokott székelési ritmus.

Elhelyezkedés, megjelenés

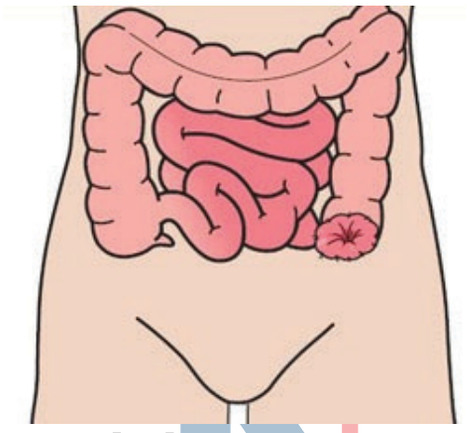

A legtöbb esetben a kolosztóma a hasfal bal oldalán helyezkedik el a köldöktől kissé lefelé. Néhány esetben máshol helyezik el testalkattól és a sebészi lehetőségektől függően, azon az oldalon, ahol a bélrendszer károsodott. A kolosztóma átmérője 2-5 cm és 0, 5-1 cm-re emelkedik ki a hasfal szintjéből.

AZÉ Lifeguard
HOGY MÁSOK ÉLHESSENEK

Vékonybél kivezetés

Gyakoribb okai lehetnek:

- a gyulladásos, fekélyes bélbetegségek,
- poliposis, baleseti sérülések,
- bélelzáródás és besugárzási hatások.

Ha a bél valamely szakaszán kóros elváltozás jelenik meg, orvosi beavatkozás szükséges.
A beteg részt műtéti úton eltávolítják és számos esetben szükséges a vastagbél, a végbél és ezzel együtt a záróizom eltávolítása is. A bél egészséges részét ilyenkor a hasfalon készített nyíláson kivezetik, a belet néhány öltéssel rögzítik a bőrhöz.

Műtét után

Sztómaműtét után a széklet nem a végbélen távozik, hanem a hasfalon mesterségesen létrehozott nyíláson keresztül és egy hasfalra rögzített zacskó fogja fel a székletet. Az ileosztómából híg széklet ürül folyamatosan, ahogyan termelődik.

Elhelyezkedés, megjelenés

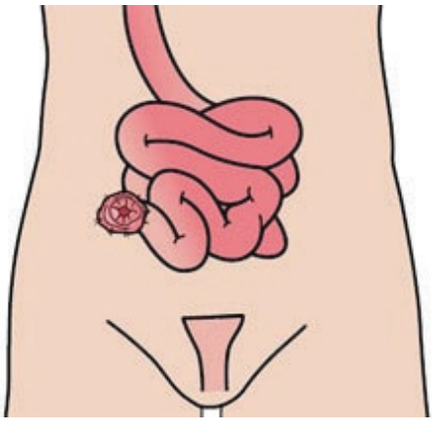

A legtöbb esetben az ileosztóma a hasfal jobb oldalán helyezkedik el a köldöktől kissé lefelé. Az ileosztóma 2-4 cm átmérőjű, 3-4 cm-re emelkedik ki a hasfal szintjéből.

Húgyúti kivezetés

Gyakoribb okai lehetnek:

- a hólyag daganatos megbetegedései,
- baleseti sérülések,
- születési rendellenességek
- besugárzási hatások.

Műtét után

Az urosztómás vizelete a vesevezetékeken átjutva ürül a szervezetből a hasfali kivezetésen át. Műtét után nem lehetséges a vizeletürítés visszatartása. Nincs a kivezetésen olyan záróizom, mint a húgycsőben. A hasfalban mesterségesen létrehozott nyíláson keresztül folyamatosan jut ki a vizelet egy üríthető vizeletgyűjtő sztómazacskóba, amely a hasfalra tapad.

Elhelyezkedés, megjelenés

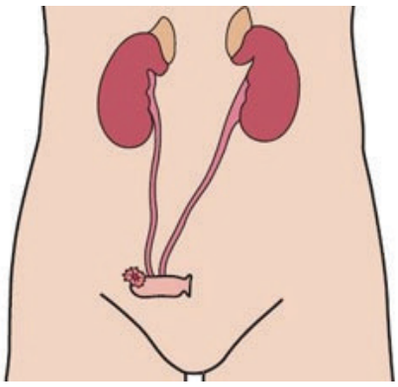

AZÉRT Lifeguard

A legtöbb esetben az urosztóma a hasfal jobb oldalán helyezkedik el a köldöktől kissé lefelé. Néhány esetben máshol helyezik el a sebészi eljárástól függően.

J-Pouch kialakítása

A j-tasak műtéte (technikailag úgynevezett ileal tasak-anális anasztomózis, vagy IPAA) hasonlóan kezdődik a ileostómia esetében: a vastagbél eltávolítása. Van azonban egy további rész is ehhez a műtéthez, ahol a vékonybél utolsó részét - terminális ileumnak nevezzük- egy kis „tasak” létrehozására használják. A tasak gyakran „J” alakú, de más formákat is használtak, beleértve az „S” és a „W” -t. Ez a tasak a test belsejében található, ezért a műtét befejezése után nincs szükség sztómára.

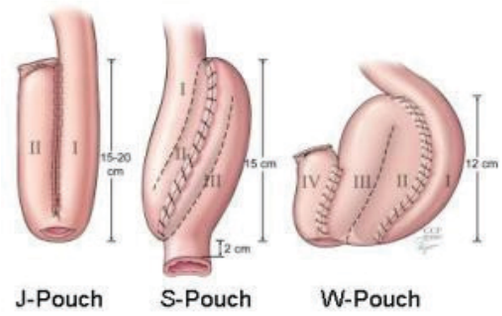

AZE Lifegoard HOLYMASCHER KÉSZÍTŐ

Az egész műtét általában lépcsőzetesen történik, és a legtöbb ember ideiglenes ileostómiával rendelkezik egy ideig a műtétek között. A műtétek közötti késleltetés a vékonybélből készült belső tasakot gyógyítja. Amikor a beteg készen áll, az ileostomia visszafordul, a sztóma eltávolításra kerül, és az új tasak az anushoz (vagy a végbélhez, ha a helyén marad) kapcsolódik. Ezt a műtétet általában csak az IBD fekélyes vastagbélgyulladásban szenvedő betegeknél végezik, de vannak kivételek.

Miért fontos a különbség?

Bár ezek a ztómaképző műtétek és az IPAA körüli széles körben elterjedtek, fontos megjegyezni, hogy nem minden IBD-típusú bélrendszeri beavatkozás illik ebbe a tisztán kategóriába.

Gyakori kérdések és válaszok

1. Minden sztómaviselő irrigálhat?

NEM! Csak a végleges egynyílású kolosztóma viselő. Figyelembe kell venni fizikális, szellemi állapotát, a sztóma nagyságát, állapotát. Az operáló orvos javaslatára a beteg maga döntheti el, hogy megtanulja-e.

2. Miért nem tapad az eszköz megfelelően?

Sok oka lehet, első körben a megfelelő méretre vágásra kell törekedni!

3. Mennyi pasztát kell, lehet használni?

Csak annyit, amennyi a redők kitöltésére szükséges, mindig nedves kézzel,a bőrre vigyük fel!

4. Mikor érdemes sztóma zacskót cserélni?

Nincs általánosan elfogadott időpont, az életritmusnak megfelelően szükség szerint cserélendő. Cserélni kell, ha a zacskó szivárog, ha úgy érzi, hogy megtelt. A forgalmazók az egyrészes eszköz esetében 24 óra, kétrészeseszköz esetében 72 óra időtartamot javasolnak a használatra.

5. Milyen a helyes életmód?

Sok levegőzés, séta, sport és úszás az egészséges életmód. Kerülje a káros szenvedélyeket, a dohányzást és alkoholfogyasztást.

6. Kétrészes eszközöm van, a széklet odatapad az alaplapra. Mit tegyek?

Célszerű a szűrőt leragasztani és az alaplap külső oldalát olajjal bekenni.

7. Nehezen tudom az alaplapra felpattintani a zacskót. Mit tegyek?

Feltétel előtt 10-15 percre tegye a hóna alá, ez alatt felmelegszik, és könnyebben felpattan.
8. Bizonyos ételek fogyasztása után kellemetlen szagok távoznak a zacskóból, mit tehetek ellene? Amikor ilyen ételeket fogyaszt, lefekvés előtt fogyasszon joghurtot, kefirt. Megköti a gázokat.

9. Műtét előtti tornagyakorlataimat mikor végezhetem?

Mindenképpen konzultáljon orvosával!
Műtét után 6 héttel elkezdheti a tornázást, a terhelést fokozatosan vezesse be! Az emelő gyakorlatokat kerülje!

10. Mehetek-e uszodába sztómazacskóval?

Igen.

11. Felfúvódik az egyrészes, zárt zacskó. A levegő nem jön ki a szűrőn. Mit tegyek?

Ha a szűrő eltömődik, akkor egy vastagabb tűvel szúrja meg a szűrőt vagy a zacskó felső szélét. Majd enyhén nyomja meg a zacskót. Amikor a levegő eltávozik, az öntapadós matricával zárja le a szúrás helyét. Csere alkalmával fújjon levegőt a zsákba.

1***2. Mit tegyek, ha a zacskó felső részén összegyűlik a széklet?***

Nem megy a zacskó aljára. Mielőtt feltenné a zacskót, fújjon bele kevés levegőt. A szűrő nélküli zacskót nedvesítse be belülről, így nem tapad majd össze.

13. Nem jön le a ragasztó paszta a bőrről. Mit tegyek?

Száraz gézlappal csípje fel a rászáradt ragasztó szélét, és óvatosan húzza le. Ha egy kevés marad, nem probléma. Ne használjon benzint vagy alkoholt, vannak ragaztóeltávolító termékek. Jégakku rövid idejű használata a ragasztómaradványos bőrfelületen is hatásos lehet.

14. Sterilen kell-e a sztómát ápolni?

Nem kell fertőtlenítőszert használni! De mindig tiszta, puha anyaggal töröljük le a bőrt.
Ne többször használt szivaccsal vagy többször mosott ruhával a fertőzésveszély miatt.

15. Feltehető az alaplap felmaródott bőrre?

Igen, felületi felmaródás (bőrpír, kevés bőrhiány) esetén. Ha csúnya a felmaródás, hólyagos, levedzik, nem gyógyul, forduljon orvoshoz vagy a sztómaterápiás nővérhez.

16. Végbél kiirtás után mikor biciklizhetek?

Konzultáljon orvosával! Legalább 6 hétig ne. Utána is csak begyógyult sebnél, ha fájdalmat nem okoz.

17. Hány nap után kell bevenni hashajtót?

Ha két napig nincs széklete, és panasza sincs (felfúvódás, hányinger, bélgörcs), akkor meg kell nézni, hogy mennyi folyadékot ivott. Ha keveset, akkor pótolja (napi 2-3 liter). Ha 3. nap sincs széklet, akkor kell hashajtót bevenni.(Irrigáló betegre nem vonatkozik).

AVÉR Lifeguard
JÓGI MASUK ELHELYEZÉNEK

Konzultáljon orvosával!

18. Árt-e a tusfürdő és a szappan a sztómának?

Nem árt, de figyeljünk, hogy ne maradjon szappan a bőrön, alaposan öblítsük le tiszta vízzel.

19. Mikor szabad műtét után zacskó nélkül fürödni?

Akkor szabad zacskó nélkül zuhanyozni, ha a bél kitapad a bőrhöz, nincs seb a bőr szélén.

20. Hol tároljam a sztóma zacskókat?

Hűvös, száraz helyen, vegyszerektől távol.

21. Mennyi zacskót vágjak ki méretre egyszerre?

Az első pár hét, hónap alatt gyorsan csökkenhet a mérete, ezért 4-5 darabnál több zacskót nem érdemes kivágni.

22. Milyen a helyes bőrtisztítás?

Mechanikus (széklet) tisztítás papírtörlővel. Nedves bőrtisztítás bőrsemleges szappannal illetve lemosó folyadékkal, szőtt kendővel(nem gézlappal!). Szárazra törlés, esetleg szárítás hajszárítóval, szükség esetén szőrtelenítés, illetve bőrvédő krém használata javasolt.

23. Ürülhet-e normális körülmények között a sztómán keresztül nyák?

Igen ürülhet, hisz a székletürítés megkönnyítéséül szolgál. Amennyiben azonban nagyobb mennyiségben ürülne, keresse fel kezelőorvosát.

24. Rendszeresen felmaródik a bőröm a sztómán körül, mit tehetek ilyen esetben?

A sztómát és környékét izgatják az erős fűszerek és a savas gyümölcslevek, a citromlé. Égő, csípő, fájó érzést válthatnak ki, és felmaródást okozhatnak. Célszerű ilyenkor speciális bőrvédőszerek és az üríthető sztómazacskó használata. Ellenőrizni kell a pontos kivágást a tapadófelületen.Keresse fel a sztómaterápiás nővért!

25. Mit tegyek, ha úgy érzem, hogy kellemetlen szagok vesznek körül?

Nyomozza ki, vajon nem szivárog a sztómazacskó? Lehetséges, hogy nincs látható jele a szivárgásnak. A tapadófelszín alatt is kezdődhet szivárgás.

Forrás:
https://www.fapvoice.com/video-visual/total-proctocolectomy-ileal-pouch-anal-anastomosisj-pouch-s-pouch-w-pouch-2/

AZÉRT Lifeguard HOGY MÁSOK ÉLHESSENEK